

OCHRONA KONSUMENCKA PRZEDSIĘBIORCÓW

redakcja Witold Chomiczewski

Witold Chomiczewski, Kinga Majczak-Górecka

Adam Szkurłat, Michał Żmijewski

PRAWO W PRAKTYCE

OCHRONA KONSUMENCKA PRZEDSIĘBIORCÓW

redakcja Witold Chomiczewski

Witold Chomiczewski, Kinga Majczak-Górecka

Adam Szkurłat, Michał Żmijewski

PRAWO W PRAKTYCE

Stan prawny na 1 stycznia 2021 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Tomasz Pietrzak

Opracowanie redakcyjne
Joanna Ośka

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-340-7

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Słowo wstępne – Witold Chomiczewski	13
Rozdział 1	
Przedsiębiorcy objęci częściową ochroną konsumencką	
– <i>Michał Żmijewski</i>	15
1. Wprowadzenie	15
2. Przesłanki objęcia przedsiębiorcy uprawnieniami konsumenckimi	17
2.1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	18
2.2. Zawarcie umowy bezpośrednio związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą	19
2.3. Brak zawodowego charakteru zawieranej umowy	27
2.4. Trudności praktyczne związane z oceną „zawodowego charakteru” umowy	33
3. CEIDG jako kryterium oceny „zawodowego charakteru” danej umowy	37
4. Wdrożenie mechanizmów weryfikujących charakter umowy po stronie przedsiębiorców	44
4.1. Rozszerzenie uprawnień konsumenckich na wszystkie osoby fizyczne mocą umowy	46
4.2. Postanowienie dotyczące zawodowego charakteru umowy w nieustalonym indywidualnie wzorcu umownym	47

4.3. Możliwość zawierania umów wyłącznie z kontrahentami niepodlegającymi pod przepisy konsumenckie	48
4.4. Odbieranie dobrowolnych oświadczeń dotyczących zawodowego charakteru umowy	52
5. Działania wdrożeniowe rekomendowane w kontekście wejścia w życie ustawy nowelizującej	57
6. Regulacje konsumenckie mogące znaleźć zastosowanie w odniesieniu przedsiębiorców jednoosobowych	60

Rozdział 2

Ochrona części przedsiębiorców na podstawie przepisów

o klauzulach niedozwolonych – Witold Chomiczewski	61
1. Wprowadzenie	61
2. Klauzule niedozwolone – istota	64
2.1. Brak indywidualnego uzgodnienia	65
2.2. Kształtowanie praw i obowiązków w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami	67
2.3. Rażąco naruszenie interesów	73
2.4. Główne świadczenia stron	76
2.5. Skutek uznania postanowienia za niedozwolone	77
3. Lista szarych klauzul	78
3.1. Znaczenie listy	78
3.2. Wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności za szkody na osobie	80
3.3. Wyłączenie lub istotne ograniczenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania	81
3.4. Wyłączenie lub istotne ograniczenie potrącenia wierzytelności	82
3.5. Zezwolenie na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody	83
3.6. Uzależnienie zawarcia umowy od przyrzeczenia zawierania w przyszłości dalszych umów podobnego rodzaju	84

3.7. Uzależnienie zawarcia, treści lub wykonania umowy od zawarcia innej umowy, która nie ma bezpośredniego związku	84
3.8. Uzależnienie spełnienia świadczenia od okoliczności zależnych jedynie od przedsiębiorcy proponującego treść umowy	85
3.9. Przyznanie uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy	86
3.10. Uprawnienie do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny w niej wskazanej	86
3.11. Uprawnienie do stwierdzania zgodności świadczenia z umową	87
3.12. Wyłączenie obowiązku zwrotu uiszczonej zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub w części	87
3.13. Utrata prawa żądania zwrotu świadczenia spełnionego wcześniej	88
3.14. Pozbawiają wyłącznie kontrahenta prawa do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia	88
3.15. Zastrzeżenie dla przedsiębiorcy proponującego umowę uprawnienia do wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieoznaczony, bez wskazania ważnych przyczyn i terminu wypowiedzenia	89
3.16. Nałożenie obowiązku zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy	89
3.17. Nałożenie obowiązku zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego na wypadek niewykonania zobowiązania lub odstąpienia od umowy	90
3.18. Przedłużenie umowy zawartej na czas oznaczony, o ile nie zostanie złożone przeciwne oświadczenie	91
3.19. Przyznanie uprawnienia do jednostronnej zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia	92

3.20. Przyznanie prawa do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia bez przyznania prawa odstąpienia od umowy	92
3.21. Uzależnienie odpowiedzialności	93
3.22. Obowiązek wykonania zobowiązania mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę proponującego zawarcie umowy	95
3.23. Wyłączenie jurysdykcji sądów polskich lub poddanie jej pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, lub zmiana właściwości miejscowej	95
4. Konsekwencje zmian. Na co trzeba zwrócić szczególną uwagę?	96
4.1. Określenie statusu kontrahenta i dopasowanie wzoru umowy	96
4.2. Przegląd wzorów umów	97
4.3. Szkolenie osób zajmujących się sprzedażą i obsługą klientów	97

Rozdział 3

Nowe ukształtowanie uprawnień z rękojmi dla części

przedsiębiorców – Kinga Majczak-Górecka	99
1. Wprowadzenie	99
2. Rękojmia – istota	101
2.1. Wada fizyczna a wada prawna	106
3. Konsekwencje związane z przyjętymi zmianami	109
3.1. Zapewnienie publiczne	110
3.2. Domniemanie istnienia wady w chwili przejścia niebezpieczeństwa na kupującego	115
3.3. Zwolnienie od odpowiedzialności sprzedawcy	116
3.4. Odstąpienie, obniżenie ceny, wymiana rzeczy	118
3.5. Obowiązek wymiany rzeczy na wolną od wad, usunięcie wady	121
3.6. Demontaż i ponowne zamontowanie rzeczy	123
3.7. Termin udzielenia odpowiedzi na żądanie	125
3.8. Terminy reklamacyjne	130

3.9. Odesłanie rzeczy na koszt i niebezpieczeństwo sprzedawcy	132
3.10. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi	133
3.11. Termin na stwierdzenie wady	134
3.12. Termin przedawnienia roszczeń o usunięcie wady lub wymianę rzeczy na wolną od wad	136
4. Modyfikacja odpowiedzialności sprzedawcy po nowelizacji	138
5. Zmiany w zakresie procedury reklamacyjnej	139
6. Roszczenia sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej	141

Rozdział 4

Odstąpienie przez przedsiębiorcę od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa

– Adam Szkulat	147
1. Wprowadzenie	147
2. Praktyczne aspekty realizacji prawa odstąpienia	153
2.1. Oświadczenie o odstąpieniu od umowy	153
2.2. Termin do odstąpienia od umowy	161
2.3. Skutki odstąpienia od umowy	170
2.3.1. Zasady rozliczeń między stronami w związku z realizacją prawa odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa	173
2.3.2. Obowiązki przedsiębiorcy-sprzedawcy	173
2.3.3. Obowiązki przedsiębiorcy korzystającego z uprawnień konsumenckich	174
2.4. Wyłączenia prawa do odstąpienia od umowy	176
3. Konsekwencje zmian. Na co trzeba zwrócić szczególną uwagę?	181

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i wprowadzające – Adam Szkulat	183
1. Uwagi ogólne	183
2. Przepisy intertemporalne	185
3. Podsumowanie	194

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Akty prawne

ustawa nowelizująca	– ustawa z 31.07.2019 r. o zmianie niektórych ustawy w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. poz. 1495 ze zm.)
k.c., Kodeks cywilny	– ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740)
k.w.	– ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.)
u.p.k., ustawa o prawach konsumenta	– ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2020 r. poz. 287)
dyrektywa 93/13/EWG	– dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L 95, s. 29)
dyrektywą 1999/44/WE	– dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.05.1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.Urz. UE L 171, s. 12)
u.o.k.k.	– ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1076 ze zm.)
dyrektywą 2011/83/UE	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z 25.10.2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 304, s. 64)
p.p.	– ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292 ze zm.)

2. Inne skróty

CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
SOKiK	– Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Prezes UOKiK	– Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

SŁOWO WSTĘPNE

Celem ustawy z 11.07.2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. poz. 1495) było, jak już sama jej nazwa wskazuje, stworzenie bardziej przyjaznych ram prawnych dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Niestety jednak nie wszystkie rozwiązania tej ustawy prowadzą do osiągnięcia tego celu. Na jej podstawie bowiem od 1.01.2021 r. do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla niej charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o CEIDG, stosowane będą przepisy dotyczące konsumenta zawarte w art. 385¹–385³ k.c., art. 566 i n. k.c. oraz w art. 27 i n. u.p.k. Osoby prowadzące indywidualną działalność gospodarczą w części zawieranych przez nie umów będą zatem objęte ochroną wynikającą z niedozwolonych postanowień umownych, rękojmi w „wariancie konsumenckim” oraz z prawa odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

Wprowadzona zmiana nasuwa wiele wątpliwości natury prawnej. Przede wszystkim, nie jest oczywiste, czy w ogóle była potrzebna. Definicja konsumenta zawarta w art. 22¹ k.c. obejmuje bowiem także osobę, która dokonuje czynności prawnych w tzw. celu mieszanym, który nie jest bezpośrednio związany z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Dodatkowo, sformułowania użyte w nowych przepisach nie są jednoznaczne i niekoniecznie są dopasowane do siatki pojęciowej Kodeksu cywilnego. Te dwa elementy z pewnością nie ułatwiają stosowania nowych przepisów.

Konsekwencje rozszerzenia ochrony konsumenckiej, we wskazanym zakresie, na niektóre umowy zawierane przez przedsiębiorców jednoosobowych są daleko idące. Do dotychczasowego podziału podmiotów biorących udział w obrocie cywilnoprawnym na przedsiębiorcę i konsumenta, dodają kategorię pośrednią w postaci przedsiębiorcy jednoosobowego objętego w pewnych umowach częścią ochrony konsumenckiej. Powoduje to konieczność ustalania przez przedsiębiorców proponujących zawarcie umowy, z kim mają do czynienia. Do każdej z tych grup zastosowanie znajdą inne regulacje prawne. Biorąc pod uwagę zasygnalizowane wątpliwości prawne wywoływane przez omawianą w niniejszej publikacji nowelizację, nie będzie to zadanie proste. Z ową koniecznością rozróżnienia trzech grup klientów ściśle związana jest potrzeba dokonania przeglądu wszystkich wzorów umów, procedur reklamacyjnych, zasad obsługi klientów, wzorów oświadczenia o odstąpieniu od umowy stosowanych w sklepach internetowych i informacji przekazywanych do tej pory jedynie konsumentom w oparciu o ustawę z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2020 r. poz. 287). Następnie konieczne jest wypracowanie nowych wzorców umownych, szablonów informacji i procedur stosowanych względem nowej grupy klientów.

Jest to złożone zadanie. Dlatego w niniejszej publikacji duży nacisk został położony na przystępne wyjaśnienie, kiedy należy stosować rozszerzenie uprawnień konsumenckich na niektórych przedsiębiorców jednoosobowych, a także wyjaśniono regulacje dotyczące niedozwolonych klauzul umownych, rękojmi w wariantcie konsumenckim oraz odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa. Osobny rozdział został poświęcony problematyce intertemporalnej, czyli od kiedy należy stosować nowe zasady.

Celem książki jest ułatwienie Czytelnikom radzenia sobie z nowymi regulacjami.

To opracowanie nigdy nie trafiłoby do Państwa rąk, gdyby nie zaangażowanie wszystkich Autorów. Bardzo im dziękuję za wspólną pracę nad tą publikacją w niełatwym, z powodu pandemii COVID-19, czasie.

r.pr. Witold Chomiczewski LL.M.

Rozdział 1

PRZEDSIĘBIORCY OBJĘCI CZĘŚCIOWĄ OCHRONĄ KONSUMENCKĄ

1. Wprowadzenie

Ustawa nowelizująca według intencji ustawodawcy miała likwidować bariery legislacyjne, w efekcie stymulując rozwój przedsiębiorczości. Powyższy cel miał zostać zrealizowany poprzez zmianę 69 ustaw, które zostały objęte zakresem nowelizacji. Spośród zmian, największe kontrowersje i zainteresowanie społeczne wywołały zmiany w Kodeksie cywilnym (art. 1 pkt 1–3 ustawy nowelizującej) oraz w ustawie o prawach konsumenta (art. 55 ustawy nowelizującej). Wskazane przepisy dotyczą rozciągnięcia – przy spełnieniu określonych warunków – uprawnień konsumenckich na przedsiębiorców jednoosobowych w trzech obszarach: klauzul niedozwolonych, rękojmi oraz w zakresie prawa do odstąpienia od umów zawieranych na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

Źródeł powyższego zainteresowania nowelizacją można upatrywać w liczbie bezpośrednich adresatów zmienianych przepisów. Zgodnie z danymi z rejestru REGON, w 2018 r. liczba zarejestrowanych w Polsce jednoosobowych działalności gospodarczych przekroczyła 3 miliony¹. Ponadto, analizowana zmiana dotyczy m.in. jednego z popularniejszych

¹ <https://biznes.interia.pl/firma/news-regon-2018-mikroprzedsiębiorcy-bija-w-polsce-rekordy,nId,4184992> (dostęp: 6.10.2020 r.).

instrumentów prawnych stosowanych w obrocie, jakim jest prawo do odstąpienia od umów zawieranych na odległość². Według badań statystycznych, ponad 70% Polaków zna to uprawnienie, a jedynie 5% ma nie zdawać sobie w ogóle sprawy z możliwości odsyłania towarów kupowanych online. W 2019 r. co trzeci Polak kupujący w sieci deklarował, iż dokonał zwrotu towaru³. Analizowane przepisy mają zatem bardzo duży wpływ na obrót prawny.

Jak już nadmieniono, zakres stosowania zmienionej regulacji wykracza jednak ponad nośną medialnie tematykę zakupów przez Internet, obejmując swoim zakresem również dwa, niezmiernie istotne z punktu widzenia praktyki obrotu obszary: odpowiedzialność za wady z tytułu rękojmi⁴ oraz zakaz stosowania klauzul niedozwolonych w umowach⁵. Szczególną uwagę zwrócić należy na ostatni ze wspomnianych elementów zmian legislacyjnych, który potencjalnie dotknie znaczną część przedsiębiorstw funkcjonujących w Polsce – tych, które w obrocie stosują wzorce umowne (wzory umów nienegocjowanych indywidualnie, w tym regulaminy i ogólne warunki świadczenia usług).

Ważne!

Wejście w życie analizowanych przepisów z dniem 1.01.2021 r. będzie rodziło po stronie przedsiębiorców konieczność weryfikacji dotychczas stosowanych w obrocie wzorców umownych przez pryzmat nowelizowanych przepisów.

Ustawa nowelizująca będzie w praktyce dotyczyć jeszcze szerszego kręgu funkcjonujących w obrocie wzorców umownych, aniżeli miało to miejsce przy okazji wejścia w życie ustawy o prawach konsumenta. Potencjalny wymóg analizy stosowanych wzorców będzie bowiem obejmować nie tylko tych przedsiębiorców, którzy korzystają z wzorców umownych kierowanych do konsumentów, lecz także tych, którzy prowadzą

² Zob. szerzej rozdział 4.

³ <https://cyfrowa.rp.pl/biznes/43079-to-juz-prawdziwa-plaga-polacy-celowo-zwracaja-e-zakupy> (dostęp: 6.10.2020 r.).

⁴ Zob. szerzej rozdział 3.

⁵ Zob. szerzej rozdział 2.

działalność w obszarze obustronnie profesjonalnym (B2B), dysponując odrębnymi wzorcami umownymi.

Objęcie uprawnieniami konsumenckimi przedsiębiorcy jednoosobowego jest uwarunkowane na gruncie każdej z trzech grup przepisów (klausule niedozwolone, rękojmia, odstąpienie od umów zawartych na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa) realizacją jednolicie ujętych przesłanek. Przepisy zastrzeżone dotąd wyłącznie dla konsumentów należy stosować do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla niej charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

2. Przesłanki objęcia przedsiębiorcy uprawnieniami konsumenckimi

Rozszerzenie ochrony konsumenckiej na podstawie omawianych przepisów dotyczy sytuacji, w której:

- 1) **osoba fizyczna**
- 2) prowadząca **działalność gospodarczą**
- 3) zawiera **umowę**,
- 4) która to umowa jest związana z prowadzą działalnością gospodarczą w sposób **bezpośredni**,
- 5) zaś z jej treści wynika, że **nie ma ona dla przedsiębiorcy charakteru zawodowego**.

Dla objęcia przedsiębiorcy możliwością skorzystania z uprawnień konsumenckich niezbędne jest kumulatywne spełnienie powyższych przesłanek.

2.1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą

Kodeks cywilny nie definiuje pojęcia działalności gospodarczej. Jest ono zdefiniowane w art. 3 p.p. jako „zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły”. Odpowiedni stopień zorganizowania, cel zarobkowy, działanie we własnym imieniu i ciągłość działania muszą zaistnieć w świetle przytaczanej definicji łącznie.

Przykład

Pan Marek oddaje w najem mieszkanie, które odziedziczył w spadku po zmarłym członku rodziny. Mimo że aktywność związana z poszukiwaniem najemcy na portalu ogłoszeniowym czy dbanie o najmowany lokal jest w tym wypadku kierowana wolą uzyskania zysku, nie można mówić o odpowiednim stopniu zorganizowania takiej działalności, która charakteryzowałaby przedsiębiorców. Pan Marek wynajmując mieszkanie, nie prowadzi działalności gospodarczej.

Przykład

Fundacja „Ratujmy Zwierzaki” zajmuje się sprawowaniem opieki nad zwierzętami, które zostały porzucone przez właścicieli. Działalność fundacji nie ma charakteru zarobkowego, stąd fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

Przykład

Pan Marcin jest pełnomocnikiem w przedsiębiorstwie handlowym prowadzonym przez swojego brata, zastępując go w trakcie cyklicznych nieobecności podyktowanych wyjazdami do pracy za granicę. W trakcie nieobecności, Pan Marcin odpłatnie reprezentuje brata m.in. przy zawieraniu umów służących zatowarowaniu przedsiębiorstwa. Mimo stałego uczestnictwa w procesie zawierania umów handlowych, Pan Marcin nie prowadzi jednak działalności gospodarczej, bowiem prowadzi sprawy majątkowe jedynie w imieniu swojego brata, nie działając samodzielnie.

Skorzystanie przez ustawodawcę z pojęcia osoby fizycznej wyłącza spod dyspozycji przepisów osoby prawne (np. sp. z o.o., spółdzielnia) i tzw. ułomne osoby prawne (np. spółka jawna, wspólnota mieszkaniowa).

Wyłącznie osoby fizyczne mogą zatem skorzystać z dobrodziejstwa rozszerzonej ochrony konsumenckiej.

Przykład

Spółka z o.o. prowadząca działalność gospodarczą w zakresie sprzątania biur, reprezentowana przez Prezesa Zarządu w osobie Pana Macieja kupuje na dane spółki przez Internet laptopa, który będzie służył m.in. do tworzenia ofert handlowych. Umowa zawarta przez spółkę z o.o. jako nabywcę nie będzie objęta ochroną konsumencką. Jeżeli laptop nie będzie spełniać oczekiwań nabywcy, niemożliwe będzie odstąpienie od umowy zawartej na odległość w terminie 14 dni w powołaniu na przepisy ustawowe.

Ochroną konsumencką w świetle przepisów ustawy nowelizującej zostaje objęta wyłącznie jedna grupa przedsiębiorców, tj. przedsiębiorcy jednoosobowi („osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą”). Pojęcie to obejmuje tzw. „samozatrudnionych”, ale również i przedsiębiorców prowadzących duże przedsiębiorstwa, bez jakichkolwiek ograniczeń w zakresie obrotu czy liczby zatrudnionych.

Ważne!

Osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą na gruncie przepisów prawa jest także wspólnik spółki cywilnej (art. 4 ust. 2 p.p.).

2.2. Zawarcie umowy bezpośrednio związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą

Ustawa nowelizująca w przesłankach warunkujących rozszerzenie uprawnień konsumenckich posługuje się pojęciem „umowy”, a nie „czynności prawnej”. Oznacza to, że spod zakresu przepisów rozszerzających uprawnienia konsumenckie wyłączone zostały jednostronne czynności prawne, z których na uwagę zasługują w szczególności przyrzeczenia publiczne (art. 919–921 k.c.).

Bliższej analizy teoretycznej wymaga przesłanka „bezpośredniości”, która ma opisywać więź między zawieraną umową a prowadzoną przez

kontrahenta działalnością gospodarczą. Należy zauważyć, że zawarcie umowy „bezpośrednio związanej z działalnością gospodarczą” (określenie wykorzystane w przepisach ustawy nowelizującej) stanowi przeciwieństwo „czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową”, które to sformułowanie stanowi element definicji konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z ww. przepisem: „za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową”. Przesłanka „bezpośredniości” musi być zatem poddana analizie z perspektywy już funkcjonującej w obowiązujących przepisach definicji konsumenta.

Literalne brzmienie definicji konsumenta nie pozostawia wątpliwości, że dysponowanie przez osobę fizyczną formalnym statusem przedsiębiorcy nie stoi na przeszkodzie w korzystaniu z uprawnień konsumenckich. Już zatem obowiązujący art. 22¹ k.c. obejmował jednoosobowego przedsiębiorcę ochroną wynikającą z przepisów konsumenckich w sytuacji, gdy dochodzi do zawarcia czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą. Analizując definicję literalnie, można dojść do wniosku, że będą to sytuacje, gdy czynność prawna z perspektywy zawierającego umowę przedsiębiorcy:

- ma związek z działalnością gospodarczą, ale jedynie pośredni,
- pozostaje w ogóle poza zakresem działalności określonej także jako „profesjonalna”⁶, a zatem nie ma związku z działalnością gospodarczą.

Odnosząc się do kwestii istnienia bądź braku związku „pośredniego” z działalnością gospodarczą, należy m.in. podjąć próbę odpowiedzi na pytanie, kiedy związek z działalnością gospodarczą jest „pośredni”. Odpowiedzi nie ułatwia fakt, że w prawie europejskim, przymiot „bezpośredniości” związku czynności prawnej z działalnością gospodarczą

⁶ Ł. Żelechowski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Osajda, uwaga 33 do art. 43¹ k.c.